

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie zatrudniania i bezpieczeństwa pracy pracowników młodocianych i efektywności nauczania bezpiecznych i higienicznych zachowań uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP, na posiedzeniu 9 lipca 2013 r., rozpatrzyła materiały przygotowane przez:

- Państwową Inspekcję Pracy w zakresie zatrudniania i bezpieczeństwa pracy pracowników młodocianych;
- Ministerstwo Edukacji Narodowej w zakresie efektywności nauczania bezpiecznych i higienicznych zachowań uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Na podstawie wyżej wymienionych materiałów, przeprowadzonej dyskusji i przeglądu stanowisk dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy wśród młodocianych i w szkolnictwie, przyjętych przez Radę Ochrony Pracy w latach 2004-2012; Rada stwierdza, że poziom i zakres dotychczasowego nauczania w szkołach oraz szkolenia młodocianych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy są nadal niewystarczające.

Stwierdzenie to wynika z faktu zbadania w latach 2010-2012 przez Państwową Inspekcję Pracy okoliczności i przyczyn 62 wypadków przy pracy, w tym dwóch zbiorowych. Ogółem w wymienionych latach poszkodowane zostały 64 osoby młodociane, w tym 6 poniosło śmierć, a 21 odniosło ciężkie obrażenia ciała.

Wśród poszkodowanych pracowników młodocianych w zbadanych wypadkach były 32 osoby o stażu pracy w danym zakładzie pracy do 1 roku, w tym 15 pracowało krócej niż 7 dni. Najczęściej do wypadków dochodziło w produkcji przemysłowej oraz w budownictwie.

Podstawowymi przyczynami wypadków przy pracy był tzw. czynnik ludzki, w tym brak nadzoru nad pracą młodocianych.

Rada Ochrony Pracy zwróciła uwagę, że wpływ na to ma m.in. nierealizowanie edukacji w zakresie bhp w ramach programów szkolnych, które jest sprzeczne z duchem ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie edukacji (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r., poz. 977), które zakładają, że wiedzę tę w zakresie szkoleń podstawowych uzyskuje się w trakcie nauki w szkole. Obecnie jedynie w szkołach zawodowych realizowana jest taka edukacja, natomiast na rynek pracy co roku trafia również duże grono absolwentów szkół ogólnych bez odpowiedniej wiedzy o ochronie zdrowia i życia.

Tymczasem w materiale Ministerstwa Edukacji Narodowej podano przyczyny wypadków w sposób ogólny, bez głębszej ich analizy, która rozpowszechniana m.in. w Internecie wśród wszystkich szkół, może wpłynąć na zmniejszenie się wypadkowości, tym bardziej nie można zgodzić się ze stwierdzeniem MEN, że w roku szkolnym 2011/12 liczba wypadków zmalała o 40% w stosunku do lat 2005-2008. Trzeba uwzględnić fakt, że liczba uczniów zmniejszyła się z 6,5 mln w 2005 r. do 5,4 mln w 2011 r., zatem liczba wypadków wzrosła, a nie zmniejszyła się. Niepokojącym jest również porównanie wskaźnika częstotliwości wypadków na 1000 pracowników w przemyśle, który wynosi 8, a w szkolnictwie aż 13. Budzi niepokój również fakt, że w roku szkolnym 2011/2012 doszło do 51 wypadków śmiertelnych, 297 ciężkich i 73.220 innych wypadków.

Mając na uwadze wymienione fakty, Rada Ochrony Pracy wnioskuje o:

1. Kontynuowanie przez MEN stałego monitorowania sposobów nauczania bezpieczeństwa i higieny pracy na wszystkich poziomach nauczania i we wszystkich typach szkół z jednoczesnym wprowadzeniem zasady motywowania i wspierania kierowników szkół w celu powiązania teorii z praktycznym wykorzystaniem zdobytej wiedzy;
2. Przywrócenie w podstawie programowej dla szkół ponadpodstawowych wyodrębnionych zagadnień dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy;
3. Przekazywanie przez MEN do wszystkich szkół informacji o zaistniałych wypadkach i ich przyczynach, co powinno wyczulić kierownictwo szkół na wyeliminowanie tych przyczyn na ich terenie;
4. Wprowadzenie na stronie internetowej MEN dotyczącej Programu "Bezpieczna Szkoła" linków Państwowej Inspekcji Pracy i Centralnego Instytutu Ochrony Pracy - Państwowego Instytutu Badawczego w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa i higieny pracy;
5. Wprowadzenie systemu monitorowania wypadków wśród dzieci;
6. Nadesłanie przez MEN na początku 4 kwartału 2013 r. do Rady uzupełnienia raportu o:
 - a. Przyczyny wypadków śmiertelnych wśród uczniów,

- b. Statystyki wypadków w podziale na regiony, rodzaje szkół i przyczyny wypadków,
- c. Wyjaśnienie przyczyn znacznego spadku liczby wypadków w roku szkolnym 2008/2009 w stosunku do lat poprzednich oraz różnicy pomiędzy dwiema wielkościami (76.682 łącznie lub 76.675 wg. rodzaju wypadków),
- d. Wskaźnik częstości wypadków na 1000 uczniów w poszczególnych latach;
- e. Informację o konkretnych działaniach jakie podejmuje Ministerstwo celem rozpowszechniania wśród szkół wiedzy o przyczynach wypadków ciężkich i śmiertelnych;
- f. Sprawozdanie z wyników egzaminów potwierdzających kwalifikacje uczniów szkół zawodowych, w zakresie sprawdzającym opanowanie przez zdających wiedzy i umiejętności bezpiecznego wykonywania zadań specyficznych z potwierdzaną kwalifikacją;

Realizacja wymienionych wniosków przyczyni się do zwiększenia kultury bezpieczeństwa, tak w szkolnictwie, jak również wśród młodocianych przygotowywanych w szkołach do rozpoczynania swojej pierwszej pracy w sposób bezpieczny.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 10 września 2013 r.